

Työ ja turva -osasto/EK/ea

5.3.2021

Eduskunnan hallintovaliokunta

HaV@eduskunta.fi**HE 253/2020 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta**

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ulkomaalaislakia ulkomaisen työvoiman hyväksikäytön ehkäisemiseksi sekä työvoiman hyväksikäytön uhrin oikeusaseman parantamiseksi. Esityksen tavoitteena on myös edistää työperäisen hyväksikäytön ilmi tulemistä. Tavoitteena on lisäksi kaventaa työvoiman hyväksikäytön mahdollisuuksia eväämällä oleskelulupien myöntäminen vilpillisesti toimivien työnantajien palvelukseen.

SAK kannattaa vahvasti ehdotuksia, jotka tähtäävät uhrin aseman parantamiseen ja tarkentavat hyväksikäytön seuraamuksia niin, että ne kohdistuvat nykyistä paremmin hyväksikäyttöön syylistyvään työnantajaan. SAK katsoo, että esitetyillä muutoksilla voidaan parantaa työntekijöiden asemaa, vähentää heidän hyväksikäyttöään ja lisätä työnantajien vastuuta. Ulkomaalaisten työntekijöiden hyväksikäyttö on kasvava ja vakava ongelma, johon tarvitaan nopeita ratkaisuja.

SAK pitää tärkeänä ehdotusta, että ulkomaalaiselle työntekijälle myönnettäisiin tilapäinen oleskelulupa työnhakemista varten, ja työnteko-oikeuden laajentamista hyväksikäyttötilanteissa niin, että hyväksikäyttötilanteessa hän voi hakeutua toisen työnantajan palvelukseen samalle tai muulle ammattialalle. Muutokset ovat tärkeitä, koska ne merkitsisivät sitä, että työnantajan tai toimeksiantajan ei-hyväksyttävästä toiminnasta johtuva työnteon päättymisen ei koituisi hyväksikäytetyn työntekijän vahingoksi eli hänen maassa oleskeluoikeutensa ei päättyisi. Pelko oleskeluoikeuden menettämisestä on ulkomaalaisilla työntekijöillä suuri syy siihen, miksi hyväksikäyttöä ei uskalleta nostaa esiin.

SAK pitää tarpeellisena lausuntokierroksen perusteella tehtyä muutosta koskien kohtuuttomuutta vaatimusta. Laiminlyöntien ja hyväksikäytön merkittävyyden lisäksi arvioitavaksi ei tulisi tulla oleskelulupien myöntämisen edellytykseksi hyvin vaikeasti mitattavissa oleva kohtuuttomuuden työntekijälle.

SAK pitää hyvänä, että ehdotuksen mukaan hyväksikäytön toteaminen ei tulisi edellyttämään, että se olisi todettu rikostutkinnan yhteydessä, vaan hyväksikäyttöä ja laiminlyöntejä koskevan harkinnan voisi tehdä Maahanmuuttovirasto.

Työ ja turva -osasto/EK/ea

5.3.2021

Lisäksi SAK kannattaa esitystä, jonka mukaan alipalkkaukseen tai muuhun työehtojen rikkomiseen syyllistyvältä työnantajalta evätään lupa ulkomaisen työvoiman palkkaamiseen. On tärkeä, että niin Työ- ja elinkeinotoimisto kuin Maahanmuuttovirasto voi tehdä päätöksen, että pidättäytyy työntekijän oleskelulupien myöntämisestä sellaisen työnantajan palvelukseen tai toimeksiantajan sopimussuhteeseen, joka itse tai edustajansa välityksellä on toistuvasti antanut viranomaiselle 186 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuja virheellisiä tai harhaanjohtavia tietoja. SAK pitää kuitenkin riittämättömänä, että hyväksikäyttöön syyllistyneeseen työnantajaan kohdistuisi ainoastaan enintään 6kk pidättäytymispäätöksen.

SAK pitää tärkeänä, että ulkomaalaisten työntekijäin työsuhde- ja oleskelulupa-asioiden neuvottelukuntaa tulee esityksen mukaisesti toimimaan jatkossa keskeisenä yhteistoimintaelimenä, jotta näiden jo tehtyjen muutosten vaikutusta ja muita toimia voidaan arvioida ja jakaa tietoa ja näin merkittäväällä tavalla tukea ulkomaisen työvoiman hyväksikäytön torjuntaa. SAK kannattaa myös ehdotusta, että Ulkomaalaisten työntekijäin työsuhde- ja oleskelulupa-asioiden neuvottelukunta siirrettäisiin sisäministeriöstä työ- ja elinkeinoministeriöön. Ehdotus on perusteltu, koska työvoiman maahanmuuton hallinto on siirretty sisäministeriöstä työ- ja elinkeinoministeriöön vuoden 2020 alusta lähtien.

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry

Lisätiedot

Maahanmuuttopolitiikan asiantuntija Eve Kyntäjä, eve.kyntaja@sak.fi